

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยหลักการแล้วควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสและเลือกเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตนเองมีความสนใจ และมีความถนัดมากที่สุด จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในกรณีที่ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนที่จะรับเข้าศึกษาต่อ หลักการข้างต้นสามารถประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สถาบันอุดมศึกษาของรัฐรับบุคคลเข้าศึกษาต่อได้จำกัด ประกอบกับขีดความสามารถในการรับเพิ่มในแต่ละปีไม่ใกล้เคียงกับจำนวนนักเรียนที่เรียนเพิ่มขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสอบคัดเลือกบุคคลที่เป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะพื้นฐานที่ดีที่สุด เพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาต่อได้ตลอดรอดฝั่ง การสอบคัดเลือกจึงควรมุ่งวัดใน 2 ประเด็น (อนันต์ จันทรภักดิ์ 2528 : 14) คือ

1. นักเรียนมีความรู้-ความถนัด มีทักษะพื้นฐานดีอย่างน้อยเพียงใด
2. นักเรียนมีคุณลักษณะ (ความเป็นคนดี) ตามที่ความต้องการอย่างน้อยเพียงใด

จากวิธีการและแนวปฏิบัติในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ยังให้ความสำคัญทางด้านความรู้-ความถนัดเพียงด้านเดียว ถึงแม้ว่าการศึกษาด้านคุณลักษณะต่าง ๆ จะเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 การวัดทางด้านคุณลักษณะก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีข้อจำกัดในการวัดทางด้านนี้หลายประการ เช่น คุณภาพของเครื่องมือที่จะวัด วิธีการวัด เวลาที่ใช้ในการวัด ตลอดจนสิ่งที่วัดนั้นเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก และได้เริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับการวัดคุณลักษณะอย่างจริงจังมาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 เช่นกัน แต่ก็เพียงสามารถผลักดันให้การวัดแนวของความเป็นครูเป็นวิชาที่นักเรียนที่สมัครสอบเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ทุกคนต้องสอบได้ ในปีการศึกษา 2528 โดยที่ยังไม่ใช่คะแนนที่ได้เป็นเกณฑ์ในการตัดสิน เพียงแต่ใช้ประกอบการพิจารณาประกอบการสอบสัมภาษณ์เท่านั้น ก็เนื่องด้วยเหตุผลเดียวกัน ทางหนึ่งที่จะทราบว่า

เครื่องมือที่ใช้ในการสอบคัดเลือกนั้นมีคุณภาพดีเพียงใด ก็อาจจะดูได้จากความสำเร็จของผู้เรียนทั้งในขณะที่เรียนอยู่หรือจบการศึกษาไปแล้ว การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแนวของความเป็นครู และคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงนับว่าเป็นก้าวแรกของการตรวจสอบหรือหาคุณภาพในเรื่องความตรงเชิงทำนายของแบบสอบคัดเลือกว่า สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้หรือไม่เพียงใด โดยที่มิวิชาแนวของความเป็นครูร่วมอยู่ด้วย ซึ่งผลออกมาจะเป็นอย่างไรนั้นก็นับว่ามีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาแบบสอบที่ใช้ในการสอบคัดเลือก และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จได้ในปีต่อ ๆ ไป โดยที่ไม่ต้องรอจนถึงวันที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ซึ่งอาจจะสายเกินไปสำหรับการปรับปรุงแก้ไข

แบบสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นแบบสอบที่สร้างขึ้นตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งใช้สอบตลอดมาสำหรับการสอบคัดเลือกส่วนแบบวัดแนวของความเป็นครูนั้น เริ่มใช้สอบเมื่อปีการศึกษา 2528 เป็นปีแรก กังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอการศึกษาคุณค่าเน้นหนักไปทางด้านหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับแนวของความเป็นครู ตลอดจนความหมายของแนวของความเป็นครู โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 แนวของความเป็นครู

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของการกระทำ สถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ทัศนคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (motive) และแรงขับ (drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะโต้ตอบ (state of readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของ

บุคคลคือสิ่งเรา (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 2)

ได้มีผู้ให้นิยามของคำว่า "ทัศนคติ" ไว้มากมาย ตัวอย่างเช่น เซอร์สโตน (L.L. Thurstone 1946 : 39) กล่าวว่าทัศนคติเป็นระดับของความ มากน้อยของความรู้สึก ในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (Psychological object) ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้หลาย อย่าง เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์การ ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ผู้รู้สึก สามารถบอกความแตกต่างว่า เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย โบกาตัส (Bogadus 1931 : 62) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือ แนวโน้มที่จะแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสรรพสิ่งแวดล้อม ในทางบวกหรือทางลบ ออลพอร์ต (Allport 1935 : 810) ได้ให้คำนิยามซึ่งเป็นที่ยอมรับ กันโดยทั่วไปว่า ทัศนคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิตหรือประสาทสมอง ซึ่งเกิดจาก ประสบการณ์ สภาวะความพร้อมดังกล่าว จะมีอิทธิพลหรือกำหนดทิศทางการตอบสนองของ บุคคลที่มีต่อเรื่องราว และสถานการณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง คำนิยามที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเป็น คำนิยามในลักษณะการอธิบายคุณลักษณะของทัศนคติ และยังมีคำนิยามอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเสนอ แนวทางในการวัดทัศนคติไว้อย่างชัดเจน คือ คำนิยามของ ฟิชเบิน และ เอจเซน (Fishbein and Ajzen 1975 : 28 - 29) ซึ่งให้นิยามว่า ทัศนคติคือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง ผลรวม ของการประเมินความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น ซึ่ง ฟิชเบิน ไขทัศนคติที่ได้จากการวัดโดยอาศัย คำนิยามนี้ เป็นตัวแปรหนึ่งของแบบจำลองที่ใช้ทำนายพฤติกรรมความตั้งใจของบุคคล

วิชาชีพครู

ก่อนที่จะบอกว่าอาชีพใดเป็นวิชาชีพหรือไม่นั้น ควรจะพิจารณาจากคำนิยามของ คำว่า "วิชาชีพ" ดังนี้

วิชาชีพ หมายถึง อาชีพซึ่งโดยทั่วไปการเตรียมการสำหรับอาชีพนั้นต้องใช้เวลาอัน เวลานาน และมีกฎเกณฑ์จรรยาแห่งอาชีพ (Good 1980 : 415)

วิชาชีพ คือ กิจกรรมใดก็ตามที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (Stinnett 1965 : 188)

1. เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางปัญญา
2. ต้องอาศัยความรู้เฉพาะสิ่ง
3. ต้องมีการเตรียมตัวล่วงหน้าอย่างคิ

4. ต้องการความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืน
5. เป็นอาชีพที่ใช้เวลาเต็มเวลา และการเป็นสมาชิกถาวร
6. มีมาตรฐานของตนเอง
7. ใฝ่บริการแก่คนอื่น
8. มีระบบของค่านิยมที่ชัดเจนและเข้มแข็ง

จากความหมายของคำว่า "วิชาชีพ" ดังกล่าว จึงไม่มีปัญหาที่จะกล่าวว่าอาชีพครูเป็นวิชาชีพหรือไม่ เนื่องจากครูเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ต้องมีความรู้พิเศษในด้านเนื้อหาวิชาที่จัดอยู่ในวิชาชีพอยู่แล้ว วิชาชีพครูจึงเสมือนมี 2 บทบาทในเวลาเดียวกัน ซึ่งต้องการทั้งความรู้ในวิชาชีพและทักษะในการสอน นอกจากนี้ยังมีคุรุสภาและสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งถือเป็นเสมือนสมาคมวิชาชีพของบรรดาครู

การพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูได้เริ่มมีการศึกษาอย่างจริงจัง โดยอาศัยความพยายามของไรอันส์ (Ryans) ที่ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับลักษณะครู แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีชื่อเสียงมาก คือ MTAI (Minnesota Teacher Attitude Inventory) กับพลิว กับพลิว คุก (W.W. Cook), ซี เอช ลีดส์ (C.H. Leeds) และ อาร์ แคลลิส (R. Calliss) ได้ศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน โดยรวบรวมข้อความที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ได้ 150 ข้อความ นำมาสร้างเป็นสเกล 5 ช่วง ปลายข้างหนึ่งแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง และปลายอีกข้างหนึ่งเป็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบบวัดนี้ใช้เวลาตอบ 20-30 นาที มีคู่มือประกอบการใช้ ซึ่งเป็นคำอธิบายการใช้ ค่าความเที่ยง ความตรง ปกติวิสัย และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูอีกฉบับหนึ่ง อาศัยเค้าโครงจาก MTAI ชื่อ TAI (Teacher Attitude Inventory) สร้างโดย เอส พี อฮลูวาเลีย (S.P. Ahluwalia) ประกอบด้วยข้อความ 90 ข้อความ เป็นสเกลแบบลิเคิร์ต (Likert) 5 ช่วง คือ 0, 1, 2, 3 และ 4 มี 2 ภาษา คือ ฮินดู และอังกฤษ เพื่อวัดทัศนคติของนักศึกษาคูที่มีต่อวิชาชีพ การสอน และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 6 ด้านด้วยกัน คือ

1. ทัศนคติต่อวิชาชีพการสอน

2. ทักษะการสื่อสารในห้องเรียน
3. ทักษะการปฏิบัติการณ์ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ทักษะการควบคุมการเรียน
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์
6. ทักษะการสื่อสาร

แบบวัด TAI มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .59-.79 ใกล้เคียงกับความตรงกับแบบสำรวจ MTAI และหาปกติวิสัยจากกลุ่มตัวอย่าง 2,169 คน (S.P. Ahluwalia 1974 : 112) ในปี ค.ศ. 1962 ร็อบบินส์ และ ฮิวส์ (Robbins and Hughes 1967 : 243 - 247) ได้ศึกษาสเกลสำหรับวัดทัศนคติของครูที่มีต่อการสอนในฐานะที่เป็นวิชาชีพ ในการสร้างสเกลนั้นได้ใช้ กับพลิวเทคนิค (W - Technique) ซึ่งเป็นการผสมผสานกันระหว่างวิธีการกำหนดอันตรภาคที่เท่ากัน (The Method of Equal - Appearing Interval) และวิธีการเปรียบเทียบคู่ (The Method of Paired Comparison) ได้ใช้ครูจำนวน 30 คน ในรัฐอิลลินอยส์ในขั้นแรกของการสร้างสเกล คือ ให้ตัดสินข้อความจำนวน 82 ข้อความ โดยวิธีการกำหนดอันตรภาคที่เท่ากัน หลังจากนั้นให้หาค่าสเกล (S - Value) และค่าคิว (Q - Value) ของแต่ละข้อความ ก็ได้สเกลสุดท้าย จากนั้นก็ทำการเปรียบเทียบแต่ละข้อความกับข้อความอื่น ปรากฏว่าเหลือ 18 ข้อความ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 พอร์ม ทำการหาค่าความเที่ยง โดยการทดสอบซ้ำจากนักศึกษากลุ่มหนึ่ง ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพอร์มแรก .97 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพอร์มแรกกับพอร์มสองเป็น .97 เช่นกัน และได้นำสเกลที่ได้ครั้งสุดท้ายนี้ไปให้ครูกลุ่มเดิมตัดสินอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าการตัดสินไม่แตกต่างจากครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ยังมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูอีกมาก อย่างเช่น มอริ (Mori 1966 : 174-179) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเป็นครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยมิชิแกนที่เรียนจบภาควิชาบังคับแล้ว ซึ่งมีตัวประกอบที่ไร้พิจารณาทัศนคติต่อวิชาชีพครูในค่านิยมหรือจิตวิญญาณ จรรยาครู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับงานอื่น และคุณประโยชน์ของอาชีพครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย 188 คน หญิง 368 คน พบว่า ผู้หญิงมีทัศนคติที่ต่อวิชาชีพครูมากกว่าชาย และต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในค่านิยม

ในค่านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ในค่านการเกษียณอายุ โอกาสที่ครูลาป่วย รายได้ ความก้าวหน้าในอาชีพ การยกย่องในสังคมนั้น มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู และโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการนำแบบสำรวจ MTA1 ไปศึกษาและวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ กัน อีกมากมาย ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย

การพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูในประเทศไทย ได้รับความสนใจอย่างจริงจัง เมื่อรัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของครูว่ามีบทบาทต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก จึงได้ให้มีการปรับปรุงการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครู โดยให้มีการวัดทัศนคติต่ออาชีพ ในฐานะที่ทบวงมหาวิทยาลัยมีสถาบันฝึกหัดครูอุดมศึกษาทำหน้าที่ผลิตครูอยู่จำนวนหนึ่ง จึงได้รับนโยบายนี้ในการวิจัยและพัฒนาการวัดทัศนคติดังกล่าวข้างต้น

ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เชิญบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิในค่านศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา และวัดประเมินผล มาให้คำปรึกษาแนะนำ และโคสรุปผลการประชุมว่า ควรจะมีเครื่องมือวัดทัศนคติที่มีคุณภาพสูง เพื่อประกอบการสัมภาษณ์ ผู้สมัคร เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสาขาศรีศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2520 โดยมีโครงการระยะยาว 8 ปี เพื่อวิจัยและสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นทบวงมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวิจัยและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพ(ครู)และสังคม และคณะกรรมการชุดนี้ได้สร้างแบบวัดทัศนคติขึ้น 1 ชุด เรียกว่า แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคม โคทำการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ แล้วจึงนำแบบวัดนี้มาทดสอบกับผู้ที่สอบผ่านการสอบข้อเขียนของคณะศรีศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2520 โดยคณะกรรมการได้เสนอแนะและเน้นให้สถาบันแต่ละแห่งนำผลการสอบจากแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมไปใช้ประกอบการตัดสินใจรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันของตน มิใช่ นำผลการสอบมาใช้ตัดสินแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งการตัดสินใจรับบุคคลเข้าศึกษาในแต่ละสถาบันเป็นสิทธิของแต่ละสถาบันอยู่แล้ว การมีข้อมูลที่กว้างขวางเกี่ยวกับผู้สมัครยอมช่วยให้การตัดสินใจมีโอกาสถูกมากขึ้น

แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพครูและสังคมจำแนกเป็นแบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครู 18 ข้อ และทัศนคติต่อสังคม 12 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามที่สั้นและมี 4 ตัวเลือก โดยที่ค่าตอบทุกข้อจะแสดงความมากน้อยของความคิดเห็น ความตั้งใจ และทัศนคติในลักษณะที่แตกต่างกัน ไม่มีข้อใดผิดหรือถูก ผู้ตอบใช้เวลา 20 นาที จากการทำแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมใช้ในปีการศึกษา 2520 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 756 คน ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 19 ปี มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ บิดามารดาประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครเป็นส่วนมาก และเลือกคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เป็นลำดับที่ 6

2. เนื่องจากการให้คะแนนของแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคมต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์คะแนนของแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพแยกออกจากแบบวัดประสบการณ์ทางสังคม ผลการเปรียบเทียบคะแนนของผู้ตอบปรากฏว่า คะแนนจากแบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพนั้น ผู้ตอบเพศหญิงได้คะแนนสูงกว่าผู้ตอบเพศชาย ผู้ตอบที่อยู่ในกรุงเทพมหานครได้คะแนนสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ต่างจังหวัด ผู้ตอบที่เลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ลำดับแรกได้คะแนนสูงกว่าผู้ที่เลือกคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์เป็นอันดับหลัง ๆ ส่วนคะแนนจากแบบวัดประสบการณ์ทางสังคมนั้น ปรากฏว่า ผู้สมัครที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กได้คะแนนสูงกว่าผู้สมัครที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่

3. แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพมีข้อดี คือ ตัวเลือกที่มีค่าน้ำหนักสูงมีผู้เลือกมาก และจำแนกผู้ที่มีประสบการณ์สูงออกจากผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำได้ มีจำนวน 5 ข้อ ส่วนแบบวัดประสบการณ์ทางสังคมมีข้อดี 2 ข้อ แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพมีความเที่ยง .306 มีความตรงเชิงจำแนก และการตรวจเป็นปรนัย ส่วนแบบวัดประสบการณ์ทางสังคมมีความเที่ยง .334 ไม่มีความตรงเชิงจำแนก และการตรวจมีความคลาดเคลื่อนมาก (อุทุมพร ทองอุไทย และ พวงแก้ว ปุณยกนก 2520 : 42-43)

ในปีการศึกษา 2521 แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพ(ครู)ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดย อุทุมพร ทองอุไทย (กองวิชาการ 2523 : 1) ซึ่งโครงสร้างของทัศนคติต่อวิชาชีพครูของแบบวัดนี้ประกอบด้วย 6 ตัวประกอบด้วยกัน คือ

1. ความตั้งใจประกอบวิชาชีพครู
2. ลักษณะผู้สอน
3. ลักษณะผู้เรียน
4. วิธีสอน
5. ความคาดหวังจากการเรียนการสอน

6. การสอนเป็นวิชาชีพ

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้ มีจำนวน 30 ข้อ มีตัวเลือก 4 ตัว ให้นำหนักคะแนน เป็น 4, 3, 2 และ 1 สลับกัน แบบวัดนี้ให้นำไปใช้กับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในคณะครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ผลปรากฏว่า แบบวัดมีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในเป็น .84 มีความตรงเชิงจำแนก คือ สามารถจำแนกผู้ที่เลือกสาขาครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ลำดับที่ 1 และ 2 ออกจากลำดับอื่น ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ต่อมาได้ปรับปรุงข้อความจำนวน 6 ข้อ โดยแก้ไขข้อความหลักและตัวเลือกใหม่ ส่วนอีก 24 ข้อ ยังคงใช้ข้อความเดิมซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าข้อความเหล่านั้นยังมีคุณภาพสูง และนำแบบวัดที่ปรับปรุงใหม่นี้ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มครูประจำการ จากโรงเรียน 35 แห่ง จำนวน 700 คน
2. กลุ่มผู้ที่ตั้งใจจะประกอบอาชีพครู คือ กลุ่มนิสิตปีที่ 1 ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน
3. กลุ่มผู้ที่ตั้งใจจะเข้าสู่วิชาชีพครู คือ นิสิตชั้นปีสุดท้ายของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 400 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักเรียนและนิสิตนักศึกษา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูประจำการ และทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคนที่ทั้ง 3 กลุ่มเปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ

1. กลุ่มครู ใ้แก่ เพศ อายุ และรายได้ของครู
2. กลุ่มนักเรียน ใ้แก่ เพศ และประเภทของผู้อุปการะ
3. กลุ่มนิสิต ใ้แก่ เพศ และสถานที่เกิด

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครู มีลักษณะแนวโน้มที่ต่างกัน คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูที่มีอายุต่างก็มีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งกำลังสาม ส่วนอายุของนักเรียนและนิสิตไม่มีส่วนทำให้ทัศนคติต่อวิชาชีพครูเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงไม่ได้ศึกษา ลักษณะแนวโน้มเกี่ยวกับครูที่นาสนใจอีกก็คือ ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูที่สอนต่างระดับชั้นกันมีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งกำลังสอง ส่วนของครูที่สอนในช่วงเวลานานต่าง ๆ กันมีแนวโน้มเป็นเส้นตรง และของครูที่มีรายได้ต่างก็มีแนวโน้มเป็นเส้นโค้งกำลังสาม

การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครู นักเรียน และนิสิต ได้แก่ เพศ อายุ สถานที่เกิด สถานที่ศึกษา สถานที่อยู่ปัจจุบัน รายได้ ประเภทผู้อุปการะ อาชีพของ บิดา-มารดา ระดับชั้นที่เรียน ที่สอน ช่วงเวลาที่สอน จำนวนพี่น้อง การเคยศึกษาในระดับ อุดมศึกษามาก่อน พบว่า ตัวแปรที่แสดงความสัมพันธ์กันทุกกลุ่ม ได้แก่

1. อายุกับรายได้
2. สถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน สถานที่ศึกษาระดับประถมและมัธยม
3. อาชีพของบิดา-มารดา และรายได้ (กองวิชาการ 2523 : 17-19)

ผลการวิจัยจากการใช้แบบวัดประสมการณ์ทางอาชีพและสังคมดังกล่าว ได้ช่วย สนับสนุนโครงการสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูว่าควรดำเนินการต่อไป โดยเสนอแนะ ให้ปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีจำนวนข้อมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการตรวจ และศึกษาเทคนิค วิธีการวัดทัศนคติในรูปแบบที่แตกต่างกันไปเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ สนับสนุนค่านงบประมาณให้ดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อไป ทั้งนี้โดย ความร่วมมือของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง 2524 คณะจารย์ของภาควิชาวิจัยการศึกษาได้แยกกันศึกษาและสร้าง แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยอาศัยทฤษฎีและเทคนิคที่แตกต่างกันไป เพื่อให้ได้แบบวัดทัศนคติ ต่อวิชาชีพครูที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายต่อไป ปัจจุบันจึงมีแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูทั้งสิ้น 5 แบบสลับควายกัน คือ

1. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของเทอร์สโตน (Thurstone)
2. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของลิเคอร์ท (Likert)
3. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของฟิชเบิน (Fishbein)
4. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของ MTAI (Minnesota Teacher Attitude Inventory)
5. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของอฮลูวาลียา (Ahluwalia)

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของเทอร์สโตน

สวัลคี ประทุมราช และสุภาพ วาศเขียน (2525 : 62-64) ได้ร่วมกันสร้าง

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูตามวิธีการของเซอร์สโตน ซึ่งใช้หลักอันตรภาคตามที่ปรากฏเท่านั้น โดยให้ช่วงระหว่างมีค่ามากที่สุดเป็น 1 ซึ่งหมายถึงทัศนคติที่ไม่ดีที่สุด จนถึงค่ามากที่สุดเป็น 11 ซึ่งหมายถึงทัศนคติที่ดีที่สุด คณะผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับลักษณะอาชีพครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยจากการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบ 10 ประการ คือ

1. การตัดสินใจที่จะเป็นครู
2. สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพครู
3. มูลเหตุจูงใจที่อยากเป็นครู
4. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของครู
5. คุณลักษณะของครูที่ดี
6. ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
7. สถานภาพของครูและวิชาชีพครู
8. ความคาดหวังเกี่ยวกับวิชาชีพครู
9. อุดมคติในการปฏิบัติงานครู
10. คุณประโยชน์ของวิชาชีพครู

วิธีการสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่ออาชีพครู ทั้งทางที่ไม่ดีจนถึงดีที่สุดจำนวน 769 ข้อ หลังจากตรวจทานแล้ว ได้เลือกข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดจำนวน 132 ข้อ เพื่อให้ผู้ตัดสินใจเลือกไว้กำหนดค่ามาตราประจำข้อ และได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างหลายประเภท คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตัดสินใจค่าประจำข้อความเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษาและอาจารย์คณะครุศาสตร์ประเภทละ 100 คน รวม 200 คน กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเที่ยงมีจำนวน 258 คน กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความตรงมีจำนวน 3,248 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาเกณฑ์ปกติเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จำนวน 1,417 คน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ได้แบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีค่ามาตราประจำข้อจาก 1 ถึง 11 ค่าละ

4 ข้อ รวมทั้งฉบับมีข้อกระทง 44 ข้อ

2. ความเที่ยงของแบบสอบสำหรับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั่วไป และ นิสิตบัณฑิตศึกษา มีค่า .759 และ .732 ตามลำดับ

3. ความตรงเชิงทฤษฎี โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างผู้ที่ตั้งใจประกอบ อาชีพครู กับผู้ที่ตั้งใจประกอบอาชีพอื่น ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั่วไป และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาทางครูได้ มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกกลุ่ม โดยกลุ่มที่ตั้งใจประกอบอาชีพครูมีคะแนนสูงกว่า ส่วนการ เปรียบเทียบในระหว่างนิสิตครูศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ รวม 36 กลุ่ม ความแตกต่างมี นัยสำคัญ 30 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ตั้งใจประกอบอาชีพครูมีคะแนนสูงกว่า ส่วนความตรงตามสภาพ ปัจจุบัน เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดทัศนคติต่ออาชีพครูฉบับกับฉบับ ที่สร้างตามแนวของฟิชเบิน (Fishbein) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญ 6 ค่า ในจำนวน 7 ค่า

4. เกณฑ์ปกติซึ่งใช้คะแนนรวม 4 ข้อ คะแนนมีพิสัยจาก 4 ถึง 44 ส่วนเปอร์เซ็นต์ไทล์ มีพิสัยจากร้อยละ .17 ถึง ร้อยละ 99.79

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของลิเคอร์ท

เยาว์กี วิบูลย์ศรี และ ศิริชัย กาญจนวาสิ ไ้ร่วมกันสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู เมื่อปี พ.ศ. 2521 ประกอบด้วยเกณฑ์ทัศนคติ 5 ประการ ได้แก่ ทัศนคติต่อสถานภาพวิชาชีพ ทัศนคติต่อการเป็นครู ทัศนคติต่อการเรียนการสอน ทัศนคติต่อนักเรียน ความคาดหวังที่มีต่อ วิชาชีพครู ซึ่งมีข้อกระทง 100 ข้อ เป็นข้อกระทงแบบลิเคอร์ท (Likert Format) แต่มี ลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้น คือ มีค่าตอบชนิด 5 ตัวเลือก โดยมีน้ำหนักคะแนนแตกต่างกันไป ใน การวิเคราะห์ข้อมูลให้น้ำหนักตัวเลือกใช้วิธี Sigma Diavate Weighting Method ของ เอ็ดวาร์ด (Edward) (ทบทวมหาวิทยาลัย 2527 : 84) คณะผู้วิจัยได้นำแบบวัดทัศนคติต่อ วิชาชีพครูนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 488 คน กลุ่มนิสิตปีที่ 1 คณะครูศาสตร์และศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 333 คน และครูที่ไ้คัดเลือกว่ามีทัศนคติที่ดี ต่อวิชาชีพครูจากส่วนกลาง จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงตามกลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม เท่ากับ .856, .869 และ .925

ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าแบบวัดนี้สามารถจำแนกทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู และความคิดที่มีต่อการประกอบอาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (กองวิชาการ 2524 : 2)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 คณะผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูใน ด้านคุณภาพ ศึกษาโครงสร้างขององค์ประกอบของแบบวัด และศึกษาสถานภาพของผู้สอบผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ โดยคัดเลือกจำนวนข้อกระทงลงให้เหลือเพียง 60 ข้อ แต่ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ประการไว้ เนื่องจากเวลาในการสอบคัดเลือกมีจำกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่สอบผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เชียงใหม่ ศิลปากร และเกษตรศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 461 คน โดยทำการวัดในวันสอบสัมภาษณ์ และได้ติดตามเก็บรวบรวมสถิติผลการเรียนและคะแนนแบบวัดอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาภาคแรก ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูนี้มีความเที่ยง และมีความตรงเชิงจำแนกตามความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นการยืนยันว่าเครื่องมือมีประสิทธิภาพ และตัวประกอบที่เป็นโครงสร้างสำคัญมี 4 ตัว ได้แก่ ลักษณะการสอน สถานภาพวิชาชีพครู คุณธรรม และบุคลิกของการเป็นครู นอกจากนี้ยังพบว่า คะแนนทัศนคติในคอนสอบคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับคะแนนทัศนคติเมื่อจบการศึกษาภาคเรียนแรกอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในปี พ.ศ. 2523 คณะผู้วิจัยทำการพัฒนาแบบวัดทัศนคติชุดที่สร้างในปี พ.ศ. 2521 อีกครั้งหนึ่ง เพื่อพยายามปรับปรุงให้แบบวัดมีมาตรฐานยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาปกติวิสัยเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Norm) และสแตนไดน์ (Stanine Norm) และศึกษาสถานภาพของกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ของการพัฒนาปกติวิสัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนซึ่งสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อได้ในคณะครุศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 1,876 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการคำนวณปกติวิสัย เปอร์เซ็นต์ไทล์ และสแตนไดน์ด้วย ตำแหน่งของคะแนนที่วัดได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดทัศนคติ

ชุดนี้มีความเที่ยงสูง ปกติวิสัย เปอร์เซนต์ไทล์ และสแกนไนน์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทแรกเป็นเกณฑ์ระดับมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปคำนวณจากค่าแห่งของคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มิได้จำแนกมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า คะแนนตั้งแต่ 283 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 300 จะเทียบเท่าเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 99 หรือ สแกนไนน์ที่ 9 ประเภทที่ 2 เป็นเกณฑ์เฉพาะแต่ละมหาวิทยาลัย คำนวณจากค่าแห่งของคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ปรากฏว่า คะแนนที่เทียบเท่าเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 99 หรือสแกนไนน์ที่ 9 จะแตกต่างกันออกไปตามกลุ่มของแต่ละมหาวิทยาลัย และอยู่ในช่วง 273 ถึง 288 จากคะแนนเต็ม 300 นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในวัยอุปการะของบิดามารดา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง และเลือกครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ เป็นอันดับสุดท้าย (ทรวงมหาวิทยาลัย 2527 : 77-79)

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างขึ้นตามแนวของฟิชเบิน

ในปีการศึกษา 2521 คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะเน้นการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูชนิดเขียนตอบ ทั้งนี้โดยอาศัยทฤษฎีหรือแนวคิดที่ต่างกัน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และนิยะศาศรีจันทร์ จึงได้ร่วมกันสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยอาศัยแนวคิดพื้นฐานจากทฤษฎีทัศนคติของฟิชเบิน (Fishbein) โดยเริ่มค้นสำรวจความเชื่อตามสามัญสำนึกเกี่ยวกับวิชาชีพครูเพื่อใช้เป็นข้อมูลเขียนข้อกระทงในแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู นำแบบวัดประกอบด้วยข้อกระทง 19 ข้อที่สร้างขึ้นไปวัดทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 รวมทั้งสิ้น 453 คน ปรากฏว่า แบบวัดนี้มีความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน โดยมีหลักฐานที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน 5 ข้อ มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่สูงพอควร คือ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบสอบซ้ำเท่ากับ .68 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบคงที่ภายในโดยเฉลี่ยเท่ากับ .64 (กองวิชาการ 2523 : 36)

เพื่อให้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีของฟิชเบินมีความเป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ จึงได้ปรับปรุงเขียนข้อกระทงเพิ่มขึ้น ได้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ประกอบด้วยข้อกระทง 30 ข้อ ในปีการศึกษา 2524 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดฉบับนี้และแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นตามวิธีการของเซอร์สโตน สร้างโดย สวัสดิ์ ประทุมราช และ สุภาพ วากเขียน ไปวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูสมัครสอบเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์

และศึกษาศาสตร์ที่ผ่านข้อเขียนแล้ว จำนวน 1,417 คน รวมทั้งวัดความรู้รอบตัวทางการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อควย เพื่อนำผลที่วัดได้ประกอบการสัมภาษณ์ อีกทั้งผลการวัดสามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของผู้สมัครที่สอบผ่านข้อเขียนเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่วัดด้วยวิธีต่างกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูด้วยข้อเขียนต่อไป ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของโครงการพัฒนาแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. แม้อผลการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูด้วยวิธีของเซอร์สโตน (81%) หรือวิธีของพิชบิน (67%) จะต่างกันเชิงจำนวน แต่เมื่อประเมินแล้วอนุโลมได้ว่า ผู้สมัครเข้าศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับ "ดี" แม้วิธีการวัดทัศนคติด้วยวิธีของเซอร์สโตนจะบ่งชี้แนวโน้มระดับทัศนคติเกือบก็มากก็ตาม
2. ในกรณีวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยวิธีของเซอร์สโตนพบว่า ผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. ในกรณีวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยวิธีของพิชบิน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีเพียงผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลาเท่านั้น ที่มีทัศนคติต่ออาชีพครูสูงกว่าผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน และสูงกว่าผู้สมัครเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผู้สมัครเข้าศึกษาในแต่ละสถาบันโดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้รอบตัวทางการศึกษาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และผู้สมัครเข้าศึกษาในสถาบันต่างก็มีความรู้รอบตัวทางการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
5. คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูจากมาตรวัดตามวิธีของเซอร์สโตน และตามวิธีของพิชบินมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกกลุ่มตัวอย่าง (6 ใน 7 กลุ่ม) มีเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่วัดด้วยวิธีต่างกันไม่สัมพันธ์กัน

6. คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูไม่สัมพันธ์กับคะแนนความรู้รอบตัวทางการศึกษา ในทุกกลุ่มตัวอย่าง (ทววงมหาวิทยาลัย 2527 : 109-118)

นอกจากนั้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (ทววงมหาวิทยาลัย 2527 : 126-131) ยังได้ ทำการศึกษาเปรียบเทียบระดับและการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจ ไม่ประกอบวิชาชีพครูระหว่างนิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 293 คน ซึ่งเป็นนิสิตหลักสูตร 4 ปี รุ่นปีการศึกษา 2522 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของภาควิชาวิจัยการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเมื่อปี การศึกษา 2521 ไปวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตครุศาสตร์ จำนวน 3 ระยะ คือ ระยะแรก ให้ตอบก่อนเข้าสอบสัมภาษณ์ในการเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์ ระยะที่สองวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ของนิสิตภายในสัปดาห์แรกของการเรียนในภาคเรียนที่สอง และระยะที่สามวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ของนิสิตหลังจากศึกษามาแล้วสองภาคเรียน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. โดยเฉลี่ยแล้วนิสิตครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเรื่องนี้ มีระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับดี มีความตั้งใจในการเป็นครูในระดับมาก และปกคิวิสัยเชิงอัตนัยอยู่ในระดับปานกลาง
2. ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพครู ได้แก่ เพศ เขตที่ตั้งโรงเรียน และการมีญาติเป็นครู เมื่อวัดก่อนเริ่มเรียน
3. ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อความตั้งใจในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ เพศ และการมีญาติเป็นครู เมื่อวัดก่อนเริ่มเรียน
4. ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อปกคิวิสัยเชิงอัตนัยในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ภูมิลำเนา ขนาดของครอบครัว และการมีญาติเป็นครู เมื่อวัดก่อนเริ่มเรียน
5. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตก่อนเรียน หลังเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน และหลังเรียนแล้ว 2 ภาคเรียน เมื่อใช้ระดับทัศนคติต่อวิชาชีพก่อนเรียนเป็นจุด เปรียบเทียบ ปรากฏว่า หลังจากเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน และ 2 ภาคเรียน นิสิตมีระดับ ทัศนคติต่อวิชาชีพครูลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อใช้ระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูหลังจากนิสิตได้ เรียนมาแล้ว 1 ภาคเรียน เป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏว่า ระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของ นิสิตที่เรียนมาแล้ว 1 ภาคเรียน และ 2 ภาคเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

6. การเปลี่ยนแปลงความตั้งใจประกอบอาชีพครูของนิสิตก่อนเรียน หลังเรียน แล้ว 1 ภาคเรียน และหลังเรียนแล้ว 2 ภาคเรียน เมื่อใช้ระดับความตั้งใจต่อวิชาชีพครูก่อนเรียนเป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏว่า หลังเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน และ 2 ภาคเรียน นิสิตมีความตั้งใจในการเป็นครูลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อใช้ระดับความตั้งใจหลังเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน เป็นจุดเปรียบเทียบ พบว่านิสิตที่เรียนมาแล้ว 1 ภาคเรียน และ 2 ภาคเรียน มีความตั้งใจในการเป็นครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

7. การเปลี่ยนแปลงของปกคิวิสัยเชิงอัตนัย ปรากฏว่า นิสิตมีระดับปกคิวิสัยเชิงอัตนัยหลังจากเรียนมาแล้ว 2 ภาคเรียนลดลงกว่าระดับปกคิวิสัยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

8. ในช่วง 1 ภาคเรียน ที่ใช้ระดับทัศนคติก่อนเรียนเป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครู ได้แก่ ประเภทผู้ประกอบการ และอันดับการเลือก

9. ในช่วง 1 ภาคเรียน ที่ใช้ระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครูหลังจากเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน เป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครู ได้แก่ ขนาดครอบครัว

10. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อวิชาชีพครูในช่วงเวลา 2 ภาคเรียน โดยใช้ระดับทัศนคติก่อนเรียนเป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏว่า ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหลังจากนิสิตได้เรียนแล้ว 2 ภาคเรียน คือ ภูมิสำเนา และอันดับการเลือก

11. ภายในช่วง 1 ภาคเรียน ที่ใช้ระดับความตั้งใจก่อนเรียนเป็นจุดเปรียบเทียบ ปรากฏว่า ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ภูมิสำเนา อาชีพของบิดามารดา และเขตที่ตั้งโรงเรียน

12. ภายในช่วง 1 ภาคเรียน เมื่อใช้ระดับความตั้งใจหลังจากเรียนแล้ว 1 ภาคเรียน เป็นจุดเปรียบเทียบกับระดับความตั้งใจหลังจากเรียนมาแล้ว 2 ภาคเรียน ปรากฏว่า ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจ ได้แก่ เขตที่ตั้งโรงเรียน

13. ภายในช่วงเวลา 2 ภาคเรียน เมื่อใช้ระดับความตั้งใจก่อนเรียนเป็นจุดเปรียบเทียบกับระดับความตั้งใจหลังเรียนแล้ว 2 ภาคเรียน ปรากฏว่า ตัวแปรภูมิหลังที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจ ได้แก่ ขนาดครอบครัว ประเภทโรงเรียน ประเภทผู้ประกอบการ

และแค่ม เฉลี่ยสะสม

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของ MTAI

ปี พ.ศ. 2521 ประคอง กรรณสูต (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 65-67) ได้เลือกแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของ MTAI (Minnesota Teacher Attitude Inventory) ฟอรัม เอ ฉบบสมบูรณ์มาลงใช้ เนื่องจากเป็นแบบวัดที่มีชื่อเสียง มีเนื้อหาครอบคลุมและแพร่หลายในวงการศึกษามาเป็นเวลานาน โดยใช้วิธีแปล MTAI เป็นภาษาไทยและคงสภาพเดิมให้มากที่สุด แต่ให้มีสำนวนและความหมายใกล้เคียงกับพฤติกรรมของคนไทยให้มากที่สุด โดยร่วมมือกับ อรพินธ์ โกชนดา และปรีกษาชาวต่างประเทศซึ่งพูดภาษาไทยได้ในกรณีที่พบข้อความที่ไม่เป็นสำนวนไทย แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อกระทง 150 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบวัดที่กำหนดให้ผู้ตอบตอบตามสเกลค่าตอบ 5, 4, 3, 2 และ 1 ซึ่งของเดิมได้มีการหาความเที่ยงและความตรงไว้เรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งมีเฉลยกำหนดไว้แล้วว่า ถ้าเลือกอย่างนี้จะมิตทัศนคติไปทางใด แบบวัดนี้มีเนื้อหาครอบคลุมทัศนคติต่อวิชาชีพครูโดยทั่วไป เช่น ความรู้สึกทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอน จนถึงการวัดผล ผู้วิจัยได้ทดลองใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2521 กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 130 คน คือ

1. นิสิตครูศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 แทนนักศึกษาครู
2. ครู ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสายวิชาต่าง ๆ และครูในโรงเรียนของจังหวัดชัยนาท แทนครูที่มีประสบการณ์ในการสอน
3. นิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แทนนักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู

ผลการวิจัยพบว่า มีข้อความ 50 ข้อ ใน 150 ข้อ ที่สามารถจำแนกทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่างนักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครูได้อย่างมีนัยสำคัญ และมีข้อความจำนวน 127 ข้อ ใน 150 ข้อ ที่สามารถจำแนกทัศนคติต่อวิชาชีพครูระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกับนักศึกษาที่ไม่เลือกอาชีพครูได้อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาโดยเฉลี่ยแล้ว พบว่าสามารถจำแนกทัศนคติต่อวิชาชีพครูของคนทั้ง 3 กลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และได้หาค่าแห่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ลดจนหาปกติวิสัย คือ ปกติวิสัยของกลุ่มที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เลือกอาชีพครูและครูที่มีประสบการณ์มีทัศนคติไปในทางบวก

ต่อมาคณะผู้วิจัยได้นำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างใหม่ ปรากฏว่า ค่าความเที่ยงรวมทั้ง 3 กลุ่ม ได้ประมาณ .6 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่เลือกอาชีพครูเป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างกันน้อย เพราะถูกคัดเลือกมาแล้ว ได้ค่าความเที่ยง .6 ซึ่งค่อนข้างต่ำ เพราะมีความแปรปรวนน้อย เมื่อวัดกลุ่มผู้ที่เป็นครูกับกลุ่มผู้ที่ไม่เลือกวิชาชีพครูได้ความเที่ยง .8 ซึ่งดีพอสมควร สำหรับการหาค่าความตรงใช้กับกลุ่มที่รู้จัก (Known group) โดยเฉลี่ยแล้วสามารถจำแนกได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้ทำการทดลองใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน แบ่งเป็นนักศึกษาคู นักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นหญิง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นชาย ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 21 ปีขึ้นไป ได้ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .84-.95 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเป็นคู่ ๆ พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนคติต่อวิชาชีพดีกว่านักศึกษาคู นักศึกษาที่ไม่เลือกวิชาชีพครู นักเรียนชายชั้นเดียวกัน และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพครูของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ยกเว้น ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป เป็นไปในทางลบ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า แบบวัด MTAI อาจนำมาใช้กับคนไทยได้ เพราะมีค่าความเที่ยงสูงพอ แต่ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ อาจนำมาใช้สำหรับการแนะแนวหรือติดตามทัศนคติของครู หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก เพื่อการแก้ไขข้อบกพร่องจะดีกว่า

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่สร้างตามแนวของฮุลวาลียะ

แบบสำรวจทัศนคติครู (Teacher Attitude Inventory) ของฮุลวาลียะ

(S.P. Ahluwalia) ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดย พวงผกา คันทิลก (2523 : 63-64) ซึ่งได้ทำการแปลแบบสำรวจทัศนคติจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยมีจำนวน 90 ข้อ สำหรับวัดทัศนคติใน 6 ด้าน คือ ทัศนคติต่ออาชีพการสอน ทัศนคติต่อการสอนในชั้นเรียน ทัศนคติต่อการฝึกหัดโดยเด็กเป็นศูนย์กลาง ทัศนคติต่อกระบวนการทางการศึกษา ทัศนคติต่อนักเรียน และทัศนคติต่อครู แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาแปลกลับจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ แล้วจึงให้เจ้าของภาษา (Native speaker) ตรวจสอบว่าฉบับที่แปลกลับเป็น

ภาษาอังกฤษนี้ตรงกับฉบับภาษาอังกฤษหรือไม่ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาว่า ข้อความเหล่านั้นวิพากษ์คดีของค.ประกอบค่านั้นจริงหรือไม่ ในวัฒนธรรมและสภาพการสอนเช่นที่เป็นอยู่ในประเทศไทย และทัศนคติทางของแต่ละข้อกระทงว่า วิพากษ์คดีในทางบวกหรือทางลบ และถือเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกัน 6 คนขึ้นไป เป็นข้อความที่ใช้ได้ ปรากฏว่า เหลือ 81 ข้อ จากนั้นจึงนำแบบสำรวจไปทดลองใช้สองครั้ง เพื่อคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ ได้แบบสำรวจทัศนคติครูฉบับสุดท้าย จำนวน 72 ข้อ ซึ่งเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นิสิตนักศึกษาครู จากวิทยาลัยครู คณะศึกษาศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2520 จำนวน 1,000 คน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. แบบสำรวจทุกข้อกระทงมีอำนาจจำแนกสูง โดยมีความเที่ยง (t) ตั้งแต่ 3.01 ถึง 15.62 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ความเที่ยงของแบบสอบ คำนวณโดยวิธีแบ่งครึ่งข้อคู่ข้อคี่เป็น .99

3. แบบสำรวจมีความตรงเชิงเนื้อหา จากการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน คัดลั่นความตรง

4. ไคปกคิวิสัยเปอร์เซ็นต์ไทล์ สำหรับนิสิตนักศึกษาครูชายและหญิงในเขต กรุงเทพมหานคร

พวงแก้ว ปุณยงก (ทววมหาวิทยาลัย 2527 : 53-64) ได้นำแบบสำรวจทัศนคติฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยทั้ง 90 ข้อ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้เข้าสู่วิชาชีพครู (นักเรียน ม.ศ. 5) กลุ่มผู้ที่กำลังเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพครู (นิสิตนักศึกษา) และกลุ่มผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครู (ครู-อาจารย์) ผลการวิจัยพบว่า ข้อกระทงที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่จะคัดเลือกเอาไว้ใช้ได้มีจำนวน 63 ข้อ เมื่อได้นำเอาแบบสำรวจที่มีข้อกระทง 63 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกข้อเขียนเพื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2522 โดยให้นักเรียนที่ผ่านการสอบข้อเขียน และมารับการสอบสัมภาษณ์จำนวนรวมทั้งสิ้น 910 คนทำแบบสำรวจ แล้วพิจารณาไปทัศนคติของนักศึกษาในกลุ่ม เติมนี้อีกในตอนภาคปลายของปี 1 และได้ทำการวิเคราะห์ข้อกระทงเพื่อคัดเลือกเอาข้อกระทงที่มีคุณภาพไว้ ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อกระทงที่มีอำนาจจำแนกดี มีทั้งหมด 57 ข้อ โดยถือเกณฑ์ความแตกต่างของมัธยิมเลขคณิตของทัศนคติของกลุ่มที่มีทัศนคติดี กับกลุ่มที่มีทัศนคติที่ไม่ดี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10
2. ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจ โดยการสอบซ้ำเท่ากับ .82
3. แบบสำรวจนี้ขาดความตรง จากการวิเคราะห์โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทัศนคติจากแบบสำรวจ กับการประเมินรวมสรุปทัศนคติ ความตั้งใจในการประกอบอาชีพครูในอนาคต และการเห็นคุณค่าของวิชาชีพครู

ตอนที่ 2 แนวของความเป็นครู

ความหมายและองค์ประกอบของแนวของความเป็นครู

ความหมายของคำว่า "แนว" ยังกำหนดแน่นอนไม่ไว้ว่า หมายถึง อะไร มีขอบเขตแค่ไหน มีโครงสร้างอย่างไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง ดังนั้นคำว่า "แนวของความเป็นครู" จึงยังไม่สามารถให้ความหมายที่ชัดเจนลงไปได้ แต่จากการประชุมสัมมนาเรื่อง "สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของการวัดคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครู : ทัศนคติและแนวของความเป็นครู" เมื่อวันที่ 4-5 กรกฎาคม 2526 ณ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ ความหมายและองค์ประกอบของแนวของความเป็นครูไว้ดังนี้

พจน์ สะเพียรชัย ให้คำจำกัดความของแนวของความเป็นครูว่าเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวของบุคคลที่พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างที่ตามอุดมการณ์ของครูที่ดี ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวมองได้ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก แนวที่จัดเป็น fluid สิ่งสมมติค้ำมาแต่กำเนิด คล้ายกับความฉลาด แนวนี้อาจจะเชื่อมโยงกับความฉลาด ตามทฤษฎีความฉลาดของฮอร์น (Horn) ซึ่งเชื่อว่าแนวที่เป็น fluid นี้ เป็นปฏิภาคโดยตรงกับความสมบูรณ์ของระบบประสาททางสมอง ตัวชี้ประการหนึ่ง คือ ความจำ ครูควรจะเป็นคนฉลาด ดังนั้นบุคคลที่เข้าสู่อาชีพครูจึงควรจะเป็นคนฉลาด

ลักษณะที่สอง แนวคือผลผลิต (Crystal) ของการเรียนรู้และประสบการณ์ มีพ่อแม่ พี่น้อง สิ่งแวดล้อม เป็นตัวหล่อหลอมแนวความคิดและทัศนคติให้เป็นครู

ฉะนั้นองค์ประกอบที่ใช้ในการเลือกสรรบุคคลเข้าสู่อาชีพครูตามแนวความคิดของ

พจน์ สะเพียรชัย จึงควรจะคำนึงถึง

1. ความฉลาด
2. สิ่งที่เป็นผลผลิตของประสบการณ์และการเรียนรู้

นอกจากนั้น พจน์ สะเพียรชัย ยังให้ข้อคิดเห็นอีกว่า ครูที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต จะมีลักษณะพิเศษ คือ

1. รักการเรียนรู้ และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ
2. มีความเสียสละ
3. เป็นผู้มีความยุติธรรม ตั้งอยู่ในสัจจะและยุติธรรม เช่น การให้เกรดนักเรียน จะต้องตั้งอยู่ในความยุติธรรมเช่นเดียวกับบุพพิกษา (ทววงมหาวิทยาลัย 2527 : 188-189)

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ ได้สนับสนุนความเห็นที่ว่า แวວของความเป็นครูอยู่ที่สิ่งแวดล้อม ถ้าอยู่ในแวดวงครูก็มีแนวโน้มที่จะเป็นครู แวວเป็นลักษณะพื้นฐานที่จะสื่อให้เห็นว่า ถ้าได้รับการศึกษาอบรมแล้ว ก็จะเป็นครูที่ดีต่อไป นอกจากนี้แล้ว แวວของความเป็นครูน่าจะประกอบด้วย ความสามารถทางสติปัญญา ไต่แก ความถนัดด้านภาษา และความถนัดด้านเหตุผล ดังนั้น การวัดแวວของความเป็นครูจึงควรจะวัดความถนัดด้านภาษา ความถนัดด้านเหตุผล และศรัทธาคออาชีพครู ทั้งนี้ เนื่องจากการวิจัยของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับการอบรมระยะ $3\frac{1}{2}$ เดือน จำนวน 213 คน ซึ่งเป็นครูและมารับการอบรมด้วยความเต็มใจ ้วยการวัดความถนัด 4 ด้าน คือ ความถนัดด้านภาษาไทย ความถนัดด้านคณิตศาสตร์ ความถนัดด้านเหตุผลเป็นการสรุปความ และการจับประเภท ทั้งก่อนและหลังการอบรม แล้วหาความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ย พบว่า ความถนัดด้านภาษาไทย และความถนัดด้านเหตุผลมีความสัมพันธ์สูง และเมื่อทำซ้ำก็ได้ผลเช่นเดิม ส่วนเรื่องศรัทธาคออาชีพรู้นั้น เมื่อคัดเลือกได้ผู้มีแวວ แล้วฝึกจรรยาบรรณ ความประพฤติ ขบวนการต่าง ๆ ที่จะออกไปเป็นครู จะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นคงเดิม เพราะจากการวิจัยพบว่า นิสิตปีที่ 1 จะมีศรัทธาคออาชีพครูสูง แล้วปีที่ 2, 3 และ 4 จะลดลงตามลำดับ (ทววงมหาวิทยาลัย 2527 : 190-191)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ได้สนับสนุนในประเด็นที่ว่า ถ้าสิ่งแวดล้อม คือ ญาติพี่น้อง เป็นครูจะเป็นคณินที่สำคัญที่จะชี้บ่งแวວครู และได้ให้คำจำกัดความแวວของความเป็นครูว่า

เป็นศักยภาพทั้งในเชิงคุณลักษณะและความสามารถของบุคคล ซึ่งเมื่อได้รับการพัฒนาแล้วจะสามารถปฏิบัติงานครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาดหรือความถนัดซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา ความถนัดทั่วไป ความสามารถเชิงวิเคราะห์ กิ่งที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำแบบวัดความรู้ทางวิชาการ (Scholastic Aptitude Test) ใช้สำหรับนิสิตปริญญาโท ซึ่งเป็นแบบวัดแนวทั่ว ๆ ไปของนักวิชาการ

นอกจากนี้ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ยังได้เสนอองค์ประกอบของแนวของความเป็นครูไว้ 7 ประการ คือ

1. ความสามารถเชิงภาษา เน้นด้านการสื่อความหมาย ควรจะหาวิธีการวัดวิธีสื่อความหมาย ทั้งการเขียนและการพูด เพราะการอธิบายให้เหตุผลเป็นส่วนสำคัญของคนเป็นครู
2. ความสามารถเชิงวิเคราะห์ การจับประเด็น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของบัณฑิต
3. ความยืดหยุ่น การปรับตัว การสอบควรจะได้พิจารณาพื้นความรู้ของผู้เรียนปรับให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ทรัพยากร
4. ความอนาทร (sense of careness) ครูจะคงสนใจผู้อื่นเช่นเดียวกับแพทย์ เห็นคนอื่นอ่านไม่ออก ควรจะถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือสั่งสอนให้ เป็นคน
5. ความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบและเป็นที่ยังของคนอื่นได้
6. ชอบบริการช่วยเหลือผู้อื่น (sense of service) งานครูเป็นงานให้บริการเชิงวิชาชีพเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน
7. ควรจะต้องมีความอดทน บึกบึน สู้งาน เป็นลักษณะที่สำคัญมาก เพราะงานครูต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนและการแก้ปัญหา

ดังนั้นสิ่งที่ต้องวัดคามความคิดเห็นของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ จึงมีดังนี้

1. ศรัทธาคืออาชีพครู เป็นการวัดความสนใจ ความเชื่อ ความตั้งใจ วัดค่านิยมที่จำเป็นว่ามีหรือไม่ มีมากน้อยเพียงใด
2. แบบวัดหรือแบบสอบถามลักษณะพิเศษที่ใช้ถามประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับ

การแสดงออกของผู้มีแวว วิชาสิ่งที่หลงเหลือของพฤติกรรม สิ่งที่เกิดขึ้นโดยตรง ไม่ใช่สิ่งที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ทำหรือไม่ไ้ทำ หรือทำมาากน้อยแค่ไหน

3. ความถนัดทางวิชาการ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 191-193)

วิจารณ์ ศรีสอน ใต้ให้ความหมายของแววของความเป็นครูว่า หมายถึง สิ่งที่ยังสังเกตได้จากคนคนนั้น ไม่ว่าจะสังเกตด้วยวิธีใด คอนข้างจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในคนคนนั้น และแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ แววของความเป็นครูจะต้องดีกว่าพฤติกรรมที่สังเกตได้ของเยาวชนคนนั้นก่อนเข้าสู่วิชาชีพครูมีลักษณะที่สื่อแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ที่จะเป็นครูที่ดีเป็นพื้นฐานอยู่ เป็นศักยภาพพื้นฐานที่ติดตัวหรือเป็นผลจากการเรียนรู้ ศักยภาพพื้นฐานหรือแววที่สัมพันธ์กับความเป็นครูที่ดีในลักษณะที่เป็นคุณสมบัติติดตัวที่สำคัญ คือ ความเฉลียวฉลาด ส่วนสิ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นได้หลังจากเข้ามาอยู่ในกระบวนการเป็นครูแล้ว สิ่งนั้นไม่น่าจะคำนึงถึงความเป็นแวว (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 193-194)

จากแนวความคิดของนักการศึกษาทั้ง 4 ท่าน ดังกล่าวแล้ว จึงพอสรุปได้ว่า แววของความเป็นครูน่าจะหมายถึง ศักยภาพพื้นฐานที่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และสิ่งสมมาจากสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับอยู่ ถ้าได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพครูอย่างถูกต้องแล้ว ก็พร้อมที่จะเป็นครูที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมได้ในอนาคต

การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแววของความเป็นครู

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527 : 171-176) ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแววของความเป็นครู โดยการสร้างเครื่องมือสอบคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครู ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 มิติ โดยมีมิติที่ 1 เป็นการถามประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแววของความเป็นครู เป็นประสบการณ์ที่เคยมีหรือไม่ มากน้อยอย่างไร โดยพิจารณาว่าคนที่จะเป็นครูที่ดีคือไปส่วนมากแล้วจะเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของผู้อื่น เช่น เป็นหัวหน้าชั้น กลุ่ม หรือมีลักษณะเป็นที่ปรึกษาของเพื่อน ๆ มิติที่ 2 เป็นการวัดความรู้หรือความรู้รอบตัวทางการศึกษา โดยมีทฤษฎีว่า ถ้าคนที่มีความถนัด มีแววครู จะมีความสนใจจะมีความรู้ทางการศึกษาที่เรียนรู้โดยกระบวนการสังเกต มีใช่เป็นความรู้ที่อ่านจากตำรา และอีกมิติหนึ่ง เป็นแบบวัดทัศนคติคือวิชาชีพครูที่สร้างโดย สวัสดิ์ ประทุมราช และสุภาพ วาดเขียน สรุปแล้ว มีการวัด 3 อย่างควบคู่กัน คือ

1. ทัศนคติต่อวิชาชีพครู
2. ทัศนคติที่สัมพันธ์กับแววครู
3. ทัศนคติที่รอบตัวทางการศึกษา

โดยพิจารณาว่า แววครูมี 2 องค์ประกอบ คือ

1. ทัศนคติที่สัมพันธ์กับแววครู
2. ทัศนคติที่รอบตัวทางการศึกษา

เมื่อสร้างแบบวัดขึ้นแล้วได้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการสอบข้อเขียนเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2526 และได้วิเคราะห์ผลออกมาเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. การวิเคราะห์มาตรวัด ในแง่มาตรวัดทัศนคติที่สัมพันธ์กับแววครู และทัศนคติที่รอบตัวทางการศึกษา
2. การศึกษาระดับทัศนคติและแววครูของนิสิตนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ
3. การศึกษาความสัมพันธ์ เป็นการพยายามทดสอบความตรงเชิงภาวะ

สันนิษฐาน (Construct Validity)

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์มาตรวัด ข้อมูลได้จากนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สอบคัดเลือกเข้าในปีการศึกษา 2526 จำนวน 345 คน ข้อมูลสเกลเป็น 0-3 นำมาวิเคราะห์รายข้อ บางข้อค่อนข้างยาก หมายถึง ไม่ค่อยมีใครมีทัศนคติ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .72 คำนวณจาก 20 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ในเชิงอำนาจจำแนก ทุกข้อมีนัยสำคัญทั้งสิ้น

การวัดทัศนคติที่รอบตัวทางการศึกษา จำนวน 25 ข้อ คะแนนเต็ม 25 คะแนน การวิเคราะห์รายข้อค่อนข้างมีปัญหาโดยเฉพาะข้อท้าย ๆ เนื่องจากเป็นสเกลที่นำมาจากแบบวัดที่สร้างโดย เยาวดี วิบูลย์ศรี และ ศิริชัย กาญจนวาสี ซึ่งนำมาทำเป็นแบบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย (forced choice) จึงทำให้ค่อนข้างเอียงไปทางเห็นด้วย และค่าความง่ายค่อนข้างสูง คือ อยู่ระหว่าง .96 และ .86 ทำให้จำแนกไม่ได้ และมี 2 ข้อ ที่ค่าอำนาจจำแนกติดลบ

ผลการคำนวณค่าสถิติทั้งฉบับ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.60 % และมีปัญหาเรื่องความเที่ยง จากการวิเคราะห์ภายในได้ค่าความเที่ยง .26 ซึ่งค่อนข้างต่ำ แสดงว่าแต่ละข้อวัดคนละเรื่อง ทั้งที่นำจะวัดเรื่องเดียวกัน

ส่วนที่ 2 การศึกษาระดับทัศนคติต่อวิชาชีพและแนวของความเป็นครู โดยใช้ข้อมูลจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากข้อมูลทั้งหมด ได้สุ่มตัวอย่างมาแห่งละ 100 คน นำมาหาคะแนนสะสม ม.ศ. 5 ของผู้เข้าศึกษาแต่ละสถาบันว่าแตกต่างกันหรือไม่ ปรากฏว่าบุคคลที่เข้าสู่วิชาชีพครูเป็นพวกที่มีพื้นฐานความรู้ปานกลางค่อนข้างต่ำ

การวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตที่เข้าศึกษาใน 4 สถาบัน โดยใช้แบบวัดที่สร้างโดยวิธีของ Thurstone ในปี 2524 นั้น ผลออกมาว่า ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ อยู่ในระดับที่พอ ๆ กัน สำหรับปี 2526 ผลออกมาเหมือนกัน ในค่านประสมการณที่สัมพันธ์กับแนวครู พบว่า ในแต่ละสถาบันใกล้เคียงกันมาก คือ มีแนวคนละนิคคนละน้อย แสดงว่าบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในวิชาชีพครูนั้นมีแนวของความเป็นครูอยู่บ้าง และมีแนวอยู่ในระดับเดียวกัน ส่วนในค่านความรู้รอบตัวทางการศึกษา ซึ่งคาดหวังว่าคนที่สนใจวิชาชีพครูนั้น จะเรียนรู้จากสังคม ผลปรากฏว่าดีขึ้นจากที่เคยใช้แบบวัดฉบับนี้เมื่อปี 2526 คือ คะแนนสูงขึ้นเกือบทุกสถาบัน

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติกับตัวแปรแนวของความเป็นครู ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 380 คน แยกกลุ่มสูง คือ ได้คะแนนตั้งแต่ 58 ขึ้นไป (60 %) มีแนวมาก กลุ่มค่าได้คะแนนตั้งแต่ 40 ลงมา ปรากฏว่า กลุ่มสูงมี 27 % กลุ่มต่ำมี 46 % พิจารณาว่า กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแตกต่างกันหรือไม่ โดยหาค่าเฉลี่ย กลุ่มสูงเฉลี่ยแล้วคะแนนแนวเท่ากับ 72.05 % กลุ่มค่าเฉลี่ยแล้วคะแนนแนวเท่ากับ 42.94 % ซึ่งสามารถแยกกันได้ค่อนข้างชัดเจนและมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษาโดยสรุปมีดังนี้ คือ

1. ผลการศึกษาชี้ชัดว่า ระดับแนวของความเป็นครูหรือประสมการณที่สัมพันธ์กับอาชีพครู ส่วนมากไม่สูง และไม่แตกต่างกันในระหว่างสถาบันต่าง ๆ
2. เรื่องของสมมติฐานต่าง ๆ ที่ทดสอบที่สำคัญ เช่น ในแง่พื้นฐานความรู้ ผู้ที่มี

แนวของความเป็นครูควรมีพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวาง ไม่มีแนว ประเภทของครอบครัวส่วนมากมาจาก ครอบครัวขนาดใหญ่ที่คงมีความรับผิดชอบสูง ต้องดูแลผู้อื่น บิคาหรือมารดาส่วนมากประกอบอาชีพส่วนตัว รายได้ของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (3,500-5,000 บาท) อันดับการเลือกรับเลือกคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ในอันดับ 4-6 และทัศนคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง

แบบวัดแนวของความเป็นครู

จากการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า การวัดทัศนคติอย่างเกี่ยวไม่สามารถจะคัดคนเข้าสู่วิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม จึงได้เริ่มต้นวิธีการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ โดยการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูหรือแนวของความเป็นครู ซึ่งแบบวัดนี้ประกอบด้วย การวัดทัศนคติ การวัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแนวครู และความรู้รอบเกี่ยวกับการศึกษาและสังคม ดังนั้นในปีการศึกษา 2527 ที่ประชุมคณบดีคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ จากสถาบันต่าง ๆ จึงได้มีมติให้มีการปรับปรุงแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คือ ให้สามารถวัดคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูหรือแนวของความเป็นครู โดยให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับผิดชอบในการทำแบบวัด ฉะนั้นในปีการศึกษา 2528 จึงได้มีการเพิ่มการสอบวิชาแนวของความเป็นครูให้นักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์สอบทุกคน โดยแบบสอบในปีการศึกษา 2528 ประกอบด้วย 5 แบบสอบย่อย คือ

1. ความสามารถเฉพาะ เป็นแบบสอบที่เกี่ยวกับความสามารถที่คล่องแคล่วมีไหวพริบในการสังเกต การเห็นรายละเอียดในสิ่งต่าง ๆ การเห็นจุดวิกฤตหรือส่วนสำคัญในเรื่องราวใด ๆ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 90 ข้อ คะแนนเต็ม 90 คะแนน ให้อเวลาในการสอบ 15 นาที
2. ประสบการณ์ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในอดีต และประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับแนวครูทั้งคณาจารย์และคณาธิการเรียน เช่น เคยช่วยสอนหนังสือ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 38 ข้อ คะแนนเต็ม 168 คะแนน ให้อเวลาในการสอบ 45 นาที
3. ทัศนคติ เป็นแบบวัดที่เกี่ยวกับ ความสนใจในอาชีพครู ทัศนคติ ค่านิยม และ

ศรัทธาในอาชีพครู ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ให้เวลาในการสอบ 45 นาที

4. ความสามารถทั่วไป เป็นแบบสอบที่เกี่ยวกับ ความสามารถในการเข้าใจทางภาษา การสรุป การอธิบาย ตลอดจนการวิเคราะห์หาเหตุผล ความสัมพันธ์ หรือความสอดคล้องระหว่างเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกัน ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ให้เวลาในการสอบ 30 นาที

5. ความรู้รอบตัว เป็นแบบสอบที่เกี่ยวกับความรู้รอบตัวทั่ว ๆ ไปทางการศึกษา และสังคมของไทยและต่างประเทศ ทั้งที่เป็นปัจจุบัน หรืออดีตที่สำคัญ ประกอบด้วยข้อกระทงจำนวน 50 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน ให้เวลาในการสอบ 45 นาที

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเป็นการพัฒนาแบบวัดแนวของความเป็นครูที่รับผิดชอบโดยคณะอนุกรรมการโครงการวิจัยและพัฒนาแบบวัดแนวของความเป็นครู ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเริ่มจาก แบบวัดประสบการณ์ทางอาชีพและสังคม และแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู จนพัฒนาเป็นแบบวัดแนวของความเป็นครูในที่สุด แต่ก็มีหน่วยงานอื่นได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นครูต่อไปในอนาคตในส่วนที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบอยู่ อย่างเช่น การสอบคัดเลือกนักเรียนครูของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ให้นำเอาแบบตรวจสอบคุณลักษณะพื้นฐานของการเป็นครู และแบบตรวจสอบความสนใจในอาชีพครูมาใช้ในการสอบคัดเลือก (โสภา บุญศรีสวัสดิ์ และคณะ 2528 : 8) หรือสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้สร้างเครื่องมือวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู ในปีการศึกษา 2525 โดยการรวบรวมคุณลักษณะเฉพาะของผู้ที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู โดยใช้วิธีการพฤติกรรมวิฤก (The Critical Incident Technique) ในการศึกษา สรุป ได้พฤติกรรมของบุคคลที่มีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู 2 ด้าน คือ ด้านเห็นคุณค่าของอาชีพครู และด้านมีความรักในอาชีพครู ลักษณะของแบบวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู เป็นแบบสอบสถานการณ์ ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ 40 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีทางเลือกปฏิบัติอยู่ 3 ทาง และจะมีทางเลือกเพียงทางเดียวที่แสดงว่า ใครปฏิบัติอย่างนั้นแล้วจะเป็นผู้มีศรัทธาในการประกอบอาชีพครู แบบวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครูนี้ ถือว่าเป็นแบบวัดที่มีความตรงเชิงประจักษ์ (face validity) จากการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ วินิจฉัยว่า เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ สอดคล้องกับพฤติกรรมความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู

หรือไม่ ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน 80 % ของจำนวนทั้งหมด ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ เมื่อนำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้ครั้งแรก คัดเลือกข้อความไว้ได้ 35 ข้อ และทดลองใช้ครั้งที่ 2 คัดเลือกข้อความไว้ได้ 30 ข้อ แบบวัดความศรัทธาในการประกอบอาชีพครู จำนวน 30 ข้อ ให้เวลาทำ 15 นาที จากการนำไปใช้กับนิสิตที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา 4 ปี ปีการศึกษา 2527 พบว่า นิสิตมีความศรัทธาในการประกอบอาชีพครูค่อนข้างสูง ทั้งค่านิยมคุณค่าของอาชีพครู และค่านิยมความรักในอาชีพครู และคะแนนความศรัทธาในการประกอบอาชีพครูไม่มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยหมวดวิชาอาชีพครู (ลัทธิวาริช หวังพานิช 2528 : 78-86)

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ถึงแม้ว่างานวิจัยที่ไ้รวบรวมไว้จะไม่ใช้การศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกที่เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนจากแบบวัดแววของความเป็นครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยตรง แต่ก็มีความแปรเชิงคุณลักษณะหลายตัวแปรที่ตามเกี่ยวกับแววของความเป็นครูอยู่ และยังมีบางส่วนที่กล่าวถึงตัวแปรที่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของครูอีกด้วย โดยจะแยกกล่าวถึงงานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

วอลเบอร์ก (Herbert J. Walberg 1967 : 129-131) ได้ใช้คะแนนในชั้นมัธยมศึกษา คะแนนผลการเรียนภาคแรก และคะแนนความถนัดทางการเรียน ทำนายคะแนนความสามารถในการสอน และคะแนนจากแบบสอบความรู้ในอาชีพครู เอ็น ที อี (NTE : National Teacher Examination) พบว่า คะแนนในชั้นมัธยมศึกษา คะแนนผลการเรียนภาคแรก และคะแนนความถนัดทางการเรียน ไม่สามารถทำนายความสามารถในการสอนได้ คะแนนจาก เอ็น ที อี มีความสัมพันธ์กับคะแนนความถนัดทางการเรียนเท่ากับ .389 และมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนภาคแรกเท่ากับ .396

เฮอร์แมน เฮย์วูด และ ลิดเดิล (Robert Hurman , Harold Heywood and Royer L. Liddle 1967 : 221) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกเข้าวิทยาลัย กับคะแนนเฉลี่ยภาคแรกของการศึกษาในวิทยาลัยของนักศึกษาครูที่เข้าศึกษาต่อในคณะศิลปศาสตร์ ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ได้จากแบบสอบย่อย 3 ชุด ที่ใช้ในการสอบคัดเลือกมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ($R = .41$)

เจ็นคินส์ (Hal Ephraim Jenkins 1978 : 4189A-4190A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้ทางอาชีพครู เอ็นทีอี - คัมพลิวชัน (NTE=W CET : National Teacher Examination - Weighted Common Examination Total) และตัวแปรคัดเลือก กับประสิทธิภาพในการสอน ตัวแปรที่เป็นตัวทำนายมี 8 ตัวแปร คือ คะแนนจากแบบสอบเอ็นทีอี - คัมพลิวชัน คะแนนเฉลี่ยเชิงคุณภาพทั้งหมด เกรคในการฝึกสอน เกรคในวิชาวิธีการสอน เกรคในวิชาหลักการมัธยมศึกษา/ประถมศึกษา เกรคในวิชาจิตวิทยา เกรคในวิชาจิตวิทยาการศึกษา และระดับที่สอน (ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา) ตัวเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพในการสอนได้จากแบบสอบถามเอสทีซีอีคิว (STCEQ : Student Teaching Competency Evaluation Questionnaire) ที่สร้างโดย ทอมสัน และ แฮนดลีย์ (Thomson and Handley) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ทำการสอนเป็นปีแรกในโรงเรียนของรัฐบาล ในรัฐมิสซิสซิปปี ซึ่งสำเร็จปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปีสเตต (Mississippi State University) จำนวน 77 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยเชิงคุณภาพทั้งหมด เกรคในการฝึกสอน เกรคในวิชาจิตวิทยา และระดับที่สอน มีความสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด ส่วนการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบพบว่า ตัวทำนายที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ คะแนนเฉลี่ยเชิงคุณภาพทั้งหมด และเกรคในการฝึกสอน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .412 และเมื่อเพิ่มตัวทำนายเข้าไปอีก 6 ตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นเป็น .501

สติเวนส์ (Dorothy Jo Stevens 1978 : 4193A - 4194A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษาครู กับการปฏิบัติงานของนักศึกษาครู โดยเกณฑ์ในการเลือกนักศึกษาครู คือ คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามจีทีอี (GTE : Cattell's Sixteen Personality Factor Questionnaire General Teacher Effectiveness) และคะแนนจากแบบสัมภาษณ์เอสไอ (TSI : Teacher Selection Interview - Third Edition) การปฏิบัติของนักศึกษาครูประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน ประกอบด้วยคะแนนจากแบบสอบถามเอสทีอาร์ (STR : Student Teacher Reference form) คะแนนจากแบบสอบถามเซเวน - เอ เอสคิว (7 - A SQ : 7 - A Student Questionnaire) และคะแนนจากแบบประเมินพีทีอีเอส (Purdue Teachers Evaluation Scale) ประชากรเป็นนักศึกษาครูมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฝึกประสบการณ์การสอนจาก

มหาวิทยาลัย 36 แห่ง ของเนบราสกา (Nebraska) ผลการวิจัยพบว่า มีเพียงคะแนนจากแบบสัมภาษณ์ทีเอสไอเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนจากแบบสอบถามเชเวน - เอเอสคิว และคะแนนจากแบบประเมินพีทีอีเอสอย่างมีนัยสำคัญ และไม่สามารถสร้างสมการทำนายการปฏิบัติของนักศึกษาครูจากเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษาครูได้

เอ็จลาลี (Christine M. Ejlali 1983 : 3294A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดเลือกกับคะแนนจากแบบสอบถามรู้ในอาชีพครูเอ็นทีอี - กับพลิวซีอีที (NTE - WCET : National Teacher Examination - Weighted Common Examination Total) ตัวแปรคัดเลือกที่เป็นตัวทำนายมี 8 ตัวแปร คือ เพศ ระดับที่สอน คะแนนจากแบบสอบเอซีที (ACT : American College Test) คะแนนเฉลี่ยวิชาการศึกษา คะแนนความถนัดทางการอ่าน คะแนนความถนัดทางคณิตศาสตร์ คะแนนความถนัดทางภาษาอังกฤษ และคะแนนเฉลี่ยลำดับทางการศึกษาวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรจากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเทนเนสซีสเตท (East Tennessee State University) ในปี ค.ศ. 1981 จำนวน 99 คน ผลการวิจัยพบว่า มีเพียง เพศ และระดับที่สอน เท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนจากแบบสอบเอ็นทีอี - กับพลิวซีอีที คะแนนจากแบบสอบเอซีทีมีความแปรปรวนร่วมกับคะแนนจากแบบสอบเอ็นทีอี - กับพลิวซีอีทีถึง 74.23 % คะแนนความถนัดทางการอ่านมีความแปรปรวนร่วมกับคะแนนจากแบบสอบเอ็นทีอี - กับพลิวซีอีทีเท่ากับ 61.88 % ส่วนการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าพบ ว่า ตัวทำนายทั้งหมดกับตัวเกณฑ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และตัวทำนายที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ คือ คะแนนจากแบบสอบเอซีที คะแนนความถนัดทางการอ่าน และคะแนนความถนัดทางภาษาอังกฤษ

ไซอารีฟ (Aljirfri Boctoom Syarif 1985 : 1602A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครูช่างในอินโดนีเซีย โดยแยกการวิเคราะห์เป็น 2 รูปแบบ รูปแบบแรก ประกอบด้วยตัวทำนาย 15 ตัวแปร คือ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ขนาดของครอบครัว รายได้ของครอบครัว สิ่งเร้า การเสริมแรง ความคาดหวัง เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนปลาย คะแนนสอบเข้าในวิทยาลัย ความสามารถ ความพยายาม ความสูงงาน ความมีโชค คะแนนเฉลี่ยวิชาครู และคะแนนเฉลี่ยวิชาช่าง รูปแบบที่ 2 ประกอบด้วย ตัวทำนาย 5 ตัวแปร คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาของครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญาที่แสดงออกทาง

พฤติกรรม ลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลว และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในวิทยาลัย
 ตัวเกณฑ์ คือ คะแนนเฉลี่ยในวิชาครูและวิชาช่าง กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 411 คน ผลการวิจัย
 ปรากฏว่า รูปแบบที่ 2 สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีกว่ารูปแบบแรก โดยใน
 รูปแบบที่ 2 ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถอธิบายได้ด้วย ความแปรปรวน
 ของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในวิทยาลัย 70 % ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญา
 ที่แสดงออกทางพฤติกรรม 23 % และความแปรปรวนของลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลว
 3 % ส่วนรูปแบบแรก มีเพียงสิ่งเร้าเท่านั้นเป็นตัวทำนายที่ไม่ดีของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 และการศึกษาของบิตามารคาเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดของรูปแบบแรก

งานวิจัยในประเทศไทย

พจน์ สะเพียรชัย (Poj Sapainchaiy 1964 : 3210) ได้ศึกษาประสิทธิภาพ
 ของแบบสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในปีการศึกษา
 2504 และ 2505 โดยใช้คะแนนจากแบบสอบคัดเลือก วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา
 คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคะแนนรวมจากแบบสอบทุกวิชาเป็นตัวทำนาย ตัวเกณฑ์ คือ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นปีที่ 1 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมหกวิชา 7 หมวด คือ
 ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การศึกษา ศิลปะ และดนตรี
 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนจากแบบสอบแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในระดับค่า สัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าสูงสุดเท่ากับ .6268 เมื่อใช้คะแนนจากแบบสอบทุกฉบับร่วมกันทำนาย
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมหกวิชาภาษาอังกฤษ และพบว่าคะแนนจากแบบสอบวิชาวิทยาศาสตร์
 ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมหกวิชาการศึกษาได้ดีกว่าตัวทำนายอื่น ๆ

ล้วน สายยศ (2511 : 75) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาเอกคณิตศาสตร์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง กลุ่มตัวอย่างมี 573 คน
 จากวิทยาลัยครู 13 แห่ง โดยใช้คะแนนจากแบบสอบความถนัดที่สร้างขึ้นเอง 3 ฉบับ คือ
 แบบสอบความเข้าใจภาษาไทย แบบสอบมิตินสัมพันธ์ และแบบสอบคณิตศาสตร์ ร่วมกับผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาเป็นตัวทำนาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ระหว่าง .2668 ถึง .6532 และพบว่า
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวเกณฑ์สูงสุด

สงบ ลักษณะ (2512 : 102-112) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบ
คัดเลือก คะแนนจากแบบทดสอบคิคตามผล และผลการเรียนของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2509 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
จากสถาบันฝึกหัดครู 26 แห่งทั่วประเทศ โดยเลือกมาศึกษาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน
2,102 คน หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนเฉลี่ย 4 ภาคการศึกษา
เป็นตัวเกณฑ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบทดสอบคัดเลือกประเภทวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยเฉพาะแบบสอบวิชาภาษาอังกฤษ
มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยมากกว่าแบบสอบชุดอื่น ๆ

สมสมัย พิทักษ์ (2513 : 75-76) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง
คะแนนสอบคัดเลือก และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้คะแนนสอบคัดเลือกนักเรียน
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในปีการศึกษา 2512 ซึ่งประกอบด้วยคะแนนจากแบบสอบ
ความถนัดทางการเรียน 2 ฉบับ คือ แบบสอบอุปมาอุปไมย และแบบสอบจักจำพวก และคะแนน
จากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4 ฉบับ คือ แบบสอบคณิตศาสตร์ แบบสอบภาษาไทย
แบบสอบภาษาอังกฤษ และแบบสอบวิทยาศาสตร์ เป็นตัวทำนาย และใช้คะแนนเฉลี่ยสะสม
ในภาคเรียนที่ 1 และ 2 เป็นตัวเกณฑ์ ผลปรากฏว่า คะแนนจากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ทำนายได้ดีที่สุด โดยเฉพาะคะแนนจากแบบสอบวิทยาศาสตร์ และพบว่า เมื่อใช้ตัวทำนาย
ทุกตัวร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .3708

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2514 : 49-57) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพล
ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรีทางการศึกษา พบว่าองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่
องค์ประกอบทางสถานศึกษา และองค์ประกอบทางตัวของนักเรียนเอง และตัวแปรที่มีอิทธิพล
ต่อความสำเร็จทางการศึกษามากที่สุดตามลำดับ คือ ชั้นปีที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา
อายุ และ เพศ

ฤกษ์จี จินคนสนธิ (2515 : 46) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบ
คัดเลือก และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี รุ่นที่ 2 ในวิทยาลัย
วิชาการศึกษา พิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี
รุ่นที่ 2 ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก เฉพาะนักศึกษาที่ได้ผ่านการคัดเลือกด้วยแบบสอบ
ที่นำมาวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 482 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเป็น

ระยะเวลาที่ต่อเนื่องกัน 6 ภาคเรียน จำนวนหน่วยกิตระหว่าง 49 ถึง 60 หน่วยกิต เป็นตัวเกณฑ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยสะสมกับคะแนนจากแบบสอบคัดเลือกวัดความถนัดทางการเรียนของทุกวิชาเอกมีความสัมพันธ์ในช่วง $-.0677$ ถึง $.6177$ วิชาเอกที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ วิชาเอกฟิสิกส์ และวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์สูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยสะสมและคะแนนสอบคัดเลือกวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการทุกวิชาเอกมีความสัมพันธ์อยู่ในช่วง $.0954$ ถึง $.5698$ ซึ่งวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์สูงสุด และวิชาเอกสังคมศึกษามีความสัมพันธ์ต่ำสุด ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกวัดความถนัดทางการเรียน และคะแนนสอบคัดเลือกวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการซึ่งนักศึกษาเลือกเป็นวิชาเอกทุกวิชาอยู่ในช่วง $-.3301$ ถึง $.1972$ ซึ่งส่วนมากมีความสัมพันธ์ยกกันหรือมีความสัมพันธ์ในทางกลับกัน วิชาเอกสังคมศึกษามีความสัมพันธ์สูงสุดในทางกลับกัน และวิชาเอกคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์สูงสุดในทางบวก

วิบูลย์ บุญสุวรรณ (2518 : 80) ได้ใช้แบบสอบความถนัดทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 2 ซึ่งเลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จำนวน 762 คน แบบสอบความถนัดที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย มิติสัมพันธ์ เหตุผลเชิงภาษา เหตุผลเชิงนามธรรม และเหตุผลเชิงกล ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนจากแบบสอบความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความเข้าใจภาษาอังกฤษ และความสามารถในการคิดใช้เหตุผลเชิงนามธรรม ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิชาเอกคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพในการทำนาย 23.34 % แบบสอบความเข้าใจภาษาไทย ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงนามธรรม ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงภาษา และเหตุผลเชิงกล ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิชาเอกสังคมศึกษา มีประสิทธิภาพในการทำนาย 8.38 %

เพลินพิศ นันทจิต (2519 : 72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้รับการคัดเลือกโดยใช้วิธีการต่างกันระหว่างปีการศึกษา 2513, 2514 และ 2515 ในแต่ละสายวิชาเอกรวม 7 สายวิชาเอกด้วยกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 826 คน และได้ศึกษาตัวทำนายที่สำคัญในการสอบคัดเลือกด้วย ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่ได้รับการคัดเลือกในปีการศึกษา 2513, 2514 และ 2515 ในแต่ละสายวิชาเอก

ส่วนหัวหน้างานที่สำคัญ พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง เป็นหัวหน้างานที่ดีที่สุดในทุกสายวิชาเอก นอกจากนั้นมีคะแนนสอบคัดเลือกในวิชาเอก และคะแนนจากแบบสอบถามทัศนคติต่าง ๆ

สุมา สุทธิวาหนพูนี (2522 : 50-55) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จำนวน 878 คน จาก 5 คณะวิชา โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี เป็นตัวเกณฑ์ และใช้ประสบการณ์การทำงานก่อนเรียน พื้นฐานการศึกษา และคะแนนที่ได้จากการสอบคัดเลือก เป็นหัวหน้างาน พบว่า คณะวิศวกรรมเทคโนโลยีมีหัวหน้างานที่สำคัญ คือ พื้นฐานการศึกษา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาเฉพาะ 1 ประสิทธิภาพ ในการทำานเท่ากับ .1965 คณะเกษตรศาสตร์มีหัวหน้างานที่สำคัญ คือ พื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิชาภาคปฏิบัติ ประสิทธิภาพการทำานเท่ากับ .3885 คณะคหกรรมศาสตร์มีหัวหน้างานที่สำคัญ คือ พื้นฐานการศึกษา วิชาเฉพาะ 2 ประสบการณ์การทำงาน และวิชาวิทยาศาสตร์ ประสิทธิภาพการทำานเท่ากับ .4963 คณะบริหารธุรกิจมีหัวหน้างานที่สำคัญ คือ พื้นฐานการศึกษา ประสิทธิภาพการทำานเท่ากับ .2815 และคณะศิลปกรรมมีหัวหน้างานที่สำคัญ คือ ประสบการณ์การทำงาน และพื้นฐานการศึกษา ประสิทธิภาพการทำานเท่ากับ .1176

รัฐพันธ์ กาญจนรังสรรค์ (2522 : 44-75) ได้ศึกษาตัวแปรที่ใช้ในการทำานสัมพันธ์ของนิสิตพลศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2521 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน โดยใช้หัวหน้างาน คือ คะแนนทดสอบสมรรถภาพ คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัย และคะแนนบุคคลิกภาพด้านความต้องการ 15 ด้าน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทั้งหมดในชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่จะใช้ร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชายชั้นปีที่ 1 ของสถาบันดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังใช้ร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชายชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ และยังพบว่าใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 3 ทั้งหมดของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ คะแนนทดสอบสมรรถภาพสามารถ

ร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ ส่วนบุคลิกภาพด้าน ความต้องการ 15 ค่านั้น มีเพียงบางค่านเท่านั้นที่สามารถทำนายและร่วมทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ไคมีพิสัยตั้งแต่ .212 ถึง .815

วิเชียร เกตุสิงห์ (2523 : 2-13) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบ คัดเลือกและผลการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 71 โรงเรียน จำนวน นักเรียน 12,593 คน จากองค์ประกอบ 5 ประการ คือ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับนักเรียนและ ครอบครัว องค์ประกอบที่เกี่ยวกับโรงเรียน ครู และการศึกษาของนักเรียน องค์ประกอบที่ เกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน องค์ประกอบด้านความถนัดทางการเรียน และองค์ประกอบอื่น ๆ รวมตัวแปรต้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 75 ตัวแปร ผลการศึกษาเฉพาะองค์ประกอบ ที่มีอิทธิพลต่อผลการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากการติดตามผลการศึกษานักศึกษาใน กลุ่มตัวอย่างที่สอบคัดเลือกได้ และเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ พบว่า ตัวแปรที่มี อิทธิพลต่อผลการศึกษาในชั้นปีที่ 1 ในสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด ได้แก่ ผลการศึกษาในชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมา คือ ความคาดหวังของครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตัวแปรที่มีอิทธิพลแต่มีปริมาณน้อย คือ ร้อยละของครูที่ให้การบ้านนักเรียนบ่อย และผลการเรียน ชั้น ป. 7 ตัวแปรทั้งสิ้นสามารถอธิบายผลการศึกษาชั้นปีที่ 1 รวมกันได้ร้อยละ 35 โดยประมาณ

ชาติ ภัทธิ และคณะ (2527 : 61-68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่ออาชีพครู ของนักศึกษาวุฒิปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ชั้นสูงที่เข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2525 ใน 3 ช่วงระยะเวลาที่ต่างกัน คือ เมื่อเริ่มเข้าศึกษา หลัง จากเรียนไปแล้ว 1 ปี และหลังปีประสบการณ์วิชาชีพ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติที่ได้ จากแบบวัดทัศนคติที่ปรับมาจากแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครูของ เยาว์กี วิบูลย์ศรี และศิริชัย กาญจนวาสิ ซึ่งใช้ประกอบการสอบสัมภาษณ์นักเรียนประโยคมัธยมศึกษาที่เข้ามหาวิทยาลัยใน สาขาครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ผลจากการตอบแบบวัดทัศนคติของนักศึกษา 254 คน ที่ตอบ ครบทั้ง 3 ครั้ง ส่วนใหญ่ลดลงแทบทุกองค์ประกอบในทุกวิชาเอก มีบางวิชาเอกเพิ่มขึ้นใน บางองค์ประกอบและในบางครั้ง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับวิชาเอกที่ลดลงอย่างมี นัยสำคัญมีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านสถานภาพวิชาชีพ ลดลงอย่างมีนัยสำคัญในวิชาเอกสังคมศึกษา

คณิตศาสตร์ บริหารธุรกิจ คหกรรม บริหารการศึกษา สุขศึกษา ประถมศึกษา และรวมทุก
วิชาเอก

องค์ประกอบด้านลักษณะความเป็นครู ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในวิชาเอกภาษาไทย
คณิตศาสตร์ บริหารธุรกิจ สุขศึกษา ประถมศึกษา และรวมทุกวิชาเอก

องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในวิชาเอกคหกรรม
ประถมศึกษา และรวมทุกวิชาเอก

องค์ประกอบด้านความคิดเห็นค่อนักเรียน ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ในวิชาเอกสุขศึกษา
เท่านั้น

องค์ประกอบด้านความคาดหวังในอนาคต ลดลงอย่างมีนัยสำคัญในแทบทุกวิชาเอก
ยกเว้น วิชาเอกภาษาไทย เกษตรกรรม และพลศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่ออาชีพครูของนักศึกษา โดยจำแนก
ตามกลุ่มวิชาเอก 14 วิชาเอก มีเฉพาะองค์ประกอบด้านสถานภาพของวิชาชีพเท่านั้นที่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่ออาชีพครูของนักศึกษาโดยจำแนกตามกลุ่ม
เพศ วุฒิ ประสบการณ์ หรืออยู่เกี่ยวข้อง ไม่พบความแตกต่างกัน

โสภา บุญศรีสวัสดิ์ และคณะ (2528 : 7-14) ได้ร่วมกันศึกษามูลคุณภาพของ
แบบตรวจสอบคุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นครูที่ใช้ในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาใน
วิทยาลัยครูนครปฐม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับประกาศนียบัตร
ชั้นสูงของวิทยาลัยครูนครปฐม ปีการศึกษา 2521 ซึ่งมี 12 กลุ่มวิชาเอก คือ ภาษาอังกฤษ
ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ พลศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์
บรรณารักษ์ คหกรรมศาสตร์ อนุบาลศึกษา และศิลปศึกษา จำนวน 1,158 คน โดยใช้
แบบตรวจสอบบุคลิกภาพพื้นฐานของการเป็นครู แบบตรวจสอบความสนใจในอาชีพครู แบบบันทึก
และการสังเกต ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้คะแนนจากการทำแบบตรวจสอบบุคลิกภาพสูงค่ามีแนวโน้มที่จะ
ได้คะแนนจากการทำแบบตรวจสอบความสนใจในอาชีพครูสอดคล้องกัน
2. คะแนนจากแบบตรวจสอบคุณลักษณะพื้นฐานของการเป็นครูมีความสัมพันธ์กับ

ผลสัมฤทธิ์ต่าง ๆ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกวิชา และคะแนนจากแบบสังเกตคุณลักษณะค่านาง ๆ ของความเป็นครูค่ามากจนไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีความสัมพันธ์กัน

3. ความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบบุคลิกภาพกับคะแนนวิชาการศึกษา ความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบบุคลิกภาพกับคะแนนฝึกสอน มีค่าไม่แตกต่างกันกับความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบบุคลิกภาพกับวิชาเอก และความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบความสนใจกับคะแนนวิชาการศึกษา ความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบความสนใจกับคะแนนฝึกสอน มีค่าไม่แตกต่างกันกับความสัมพันธ์ของคะแนนจากแบบตรวจสอบความสนใจกับวิชาเอก

4. แบบตรวจสอบบุคลิกภาพและความสนใจในอาชีพครูสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมทุกวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกสอน และบุคลิกภาพของความเป็นครูจากการสังเกตใดก็พอ ๆ กัน

พงศ์พร โพธิ์พลศักดิ์ (2528 : 64-72) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยกับคะแนนสอบคัดเลือกของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521 และ 2522 จำนวน 673 คน โดยจัดเป็น 10 รูปแบบสาขาวิชา และใช้คะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรเป็นตัวเกณฑ์ คะแนนสอบคัดเลือกเป็นตัวทำนาย พบว่า สาขามัธยมศึกษาสายวิทยาศาสตร์ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาภาษาไทย ก. และภาษาอังกฤษ กข. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .5471 สาขามัธยมศึกษาสายศิลปะ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาภาษาไทย ก. และภาษาอังกฤษ กข. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .3143 สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกศิลปศึกษา และอุตสาหกรรมศิลป์ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาภาษาไทย ก. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .2961 สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกคณิตศึกษา มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .4531 สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจศึกษาสายวิทยาศาสตร์ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาภาษาไทย ก. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .2834 สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจศึกษาสายศิลปะ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาสังคมศึกษา ก. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .3571 สาขาการศึกษารูปนัยสายวิทยาศาสตร์ มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ วิชาภาษาอังกฤษ กข. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาค่าเป็น .3490 และสาขา

การศึกษารูปนัยสายศิลปะ มีหัวหน้าที่สำคัญ คือ วิชาเลือกสายศิลปะ ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์หุคูณเป็น .3544 ส่วนสาขาประณตศึกษาและการศึกษาปฐมวัย และสาขาการสอน วิชาเฉพาะ วิชาเอกพลศึกษา ไม่พบว่ามีหัวหน้าที่สำคัญ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2529 : 370-390) ได้ศึกษาเรื่องสหสัมพันธ์หุคูณ ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบุปีการศึกษา 2527 เพื่อศึกษาคุณภาพของแบบสอบคัดเลือก ศึกษาความแปรปรวนของคะแนน สอบคัดเลือก ศึกษาการสลับที่ของผู้สมัครในกรณีรวมคะแนนคิบบักรวมคะแนนมาตรฐาน ศึกษา รับกับความรู้ความสามารถของผู้ผ่านการสอบคัดเลือก และศึกษาสหสัมพันธ์หุคูณระหว่าง คะแนนสอบคัดเลือกในแต่ละรูปแบบการสอบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความชัดเจน ของข้อสอบคัดเลือก จำนวน 10 วิชา วิชาละ 4 คน รวมผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่น่าคะแนนมาศึกษาคุณภาพของข้อสอบ ในแต่ละวิชา มีพิสัยระหว่าง 119 คน ถึง 4,980 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสหสัมพันธ์หุคูณระหว่างคะแนนสอบคัดเลือก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 5,568 คน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. แบบสอบคัดเลือกปีการศึกษา 2527 ที่ถือว่าเป็นแบบสอบที่มีคุณภาพดี ได้แก่ แบบสอบคณิตศาสตร์ ก. แบบสอบภาษาอังกฤษ กข. และแบบสอบภาษาฝรั่งเศส
2. ความแปรปรวนของคะแนนสอบคัดเลือกในแต่ละวิชา ในแต่ละรูปแบบการสอบ และในทุกประเภทวิชาที่ศึกษา มีความแตกต่างกัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวม คะแนนคิบบักรวมคะแนนรวมคะแนนมาตรฐาน มีค่าสูงมาก และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนวิชาสามัญ กับคะแนนรวมที่ไม่รวมวิชาสามัญ มีค่าในระดับปานกลาง
3. นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ระบุปีการศึกษา 2527 มีระดับความรู้ ความสามารถและความมุ่งมั่นในการเรียนประเภทวิชาที่กำลังศึกษาอยู่แตกต่างกันมาก
4. รูปแบบการสอบที่มีประสิทธิภาพในการทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนชั้นปีที่ 1 เรียงจากรูปแบบการสอบที่มีประสิทธิภาพดีมาก ไปหารูปแบบการสอบที่มีประสิทธิภาพดี มีดังนี้
ลำดับที่ 1 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาศึกษาศาสตร์ พลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลำดับที่ 2 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาศึกษาศาสตร์ ประเภทวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลำดับที่ 3 รูปแบบการสอบที่ 10 ประเภทวิชาวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 4 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลำดับที่ 5 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยมหิดล

ลำดับที่ 6 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 7 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลำดับที่ 8 รูปแบบการสอบที่ 11 ประเภทวิชาแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับที่ 9 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาสังคมศาสตร์ (จิตวิทยา)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลำดับที่ 10 รูปแบบการสอบที่ 5 ประเภทวิชาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
แบบที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

5. ตัวแปรทำนายที่สำคัญในรูปแบบการสอบต่าง ๆ มีดังนี้

5.1 รูปแบบการสอบที่ 3 ซึ่งต่างจากรูปแบบการสอบที่ 11 เพียงแต่ใน
รูปแบบการสอบนี้ไม่มีวิชาความถนัด ได้ศึกษาข้อมูล 31 ประเภทวิชา พบว่า ตัวแปรทำนายที่
สำคัญมาก ได้แก่ วิชาเคมี และวิชาชีววิทยา ตัวแปรทำนายที่สำคัญน้อย ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ กข.
วิชาภาษาอังกฤษ กข. วิชาฟิสิกส์ และอันดับการเลือก ส่วนวิชาสามัญ 1 ถือว่าเป็นตัวทำนาย
ที่ไม่สำคัญ

5.2 รูปแบบการสอบที่ 1 ได้ศึกษาข้อมูล 4 ประเภทวิชา พบว่า วิชาสามัญ 1
เป็นตัวแปรทำนายที่สำคัญที่สุด รองลงมา คือ วิชาฟิสิกส์ ส่วนตัวแปรทำนายที่ไม่สำคัญใน
รูปแบบการสอบนี้ คือ วิชาคณิตศาสตร์ กข. วิชาภาษาอังกฤษ กข. และอันดับการเลือก

5.3 รูปแบบการสอบที่ 11 ได้ศึกษาข้อมูล 3 ประเภทวิชา ตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญ ได้แก่ วิชาสามัญ 1 วิชาเคมี และวิชาชีววิทยา วิชาคณิตศาสตร์ กข. เป็นตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญน้อย ส่วนตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญในรูปแบบการสอบนี้ ได้แก่ วิชาฟิสิกส์ วิชาภาษาอังกฤษ กข. ความถนัดทางแพทยศาสตร์ และอันดับการเลือก

5.4 รูปแบบการสอบที่ 2 ได้ศึกษาข้อมูลจาก 3 ประเภทวิชา พบว่า วิชาเคมี นับเป็นตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญ รองลงมา คือ วิชาภาษาอังกฤษ กข. ตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญในรูปแบบการสอบนี้ คือ วิชาสามัญ 1 วิชาคณิตศาสตร์ กข. วิชาฟิสิกส์ วิชาชีววิทยา และอันดับการเลือก

5.5 รูปแบบการสอบที่ 4 ได้ศึกษาข้อมูล 2 ประเภทวิชา พบว่า วิชาภาษาไทย กข. และวิชาสังคมศึกษา กข. เป็นตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญ ส่วนตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญในรูปแบบการสอบนี้ ได้แก่ วิชาสามัญ 2 วิชาภาษาอังกฤษ กขค. วิชาคณิตศาสตร์ ก. และอันดับการเลือก

5.6 รูปแบบการสอบที่ 10 ได้ศึกษาข้อมูล 2 ประเภทวิชา พบว่า ในกรณีของประเภทวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่มีตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญเลย ส่วนกรณีของประเภทวิชาวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญ ได้แก่ วิชาเคมี วิชาความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ กข. วิชาคณิตศาสตร์ กข. วิชาสามัญ 1 และวิชาฟิสิกส์ มีเพียงตัวแปรอันดับการเลือกเท่านั้นที่เป็นตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญ

5.7 รูปแบบการสอบที่ 5 ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลประเภทวิชาเดียว คือ พานิชยศาสตร์ และการบัญชี แบบที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งพบว่า ตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญ ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ กข. และวิชาภาษาไทย กข. ส่วนตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญ ได้แก่ วิชาสามัญ 2 วิชาคณิตศาสตร์ กข. วิชาสังคมศึกษา กข. และอันดับการเลือก

5.8 รูปแบบการสอบที่ 8 ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลประเภทวิชาเดียว คือ สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรเท่านั้นที่สำคัญมีเพียงตัวแปรเดียวคือ วิชาสามัญ 1 ส่วนตัวแปรเท่านั้นที่ไม่สำคัญ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ กข. วิชาฟิสิกส์ วิชาภาษาอังกฤษ กข. วิชาความรู้ทั่วไปทางศิลปปฏิบัติ วิชาความถนัดทางสถาปัตยกรรม และอันดับการเลือก

5.9 รูปแบบการสอบที่ 13 ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลประเภทวิชาวนศาสตร์ พบว่า
 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ ได้แก่ วิชาชีววิทยา วิชาภาษาอังกฤษ กช. และวิชาวนศาสตร์ ส่วน
 ตัวแปรทำนายที่ไม่สำคัญ ได้แก่ วิชาสามัญ 1 วิชาคณิตศาสตร์ กช. วิชาเคมี วิชาฟิสิกส์ และ
 อันติบการเลือก

5.10 ในการศึกษาข้อมูลจำนวน 45 ประเภทวิชา พบว่า มี 3 ใน 45
 ครั้งที่อันติบการเลือกเป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นปีที่ 1 ซึ่งได้แก่
 รูปแบบการสอบที่ 3 ประเภทวิชาเตรียมเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประเภทวิชา
 เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และประเภทวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ จึงสรุปได้ว่า อันติบการเลือกเป็นตัวแปรทำนายที่มีความสำคัญน้อยมาก

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย จะเห็นว่า ตัวแปร
 ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้นั้น มีทั้งตัวแปรที่เป็นคะแนนจากแบบสอบที่ใช้คัดเลือก
 และตัวแปรอื่น ๆ ตัวแปรจากแบบสอบคัดเลือกที่สำคัญ ได้แก่ ความถนัดทางการอ่าน ความถนัด
 ทางภาษาอังกฤษ คะแนนสอบคัดเลือกวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนสอบคัดเลือกวัด
 ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย และคะแนนสอบคัดเลือกวัดผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่วน
 ตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษาของบิดามารดา และคะแนนเฉลี่ยในระดับที่ต่ำกว่า
 เป็นต้น และจากการศึกษาของ พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ ซึ่งใช้เฉพาะคะแนนสอบคัดเลือกเข้า
 มหาวิทยาลัยที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียว พบว่า มีบางวิชาเท่านั้นที่สามารถ
 ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ดังนั้น จึงน่าสนใจต่อไปว่า เมื่อมีแบบวัดแนวของความเป็นครู
 เพิ่มขึ้นในการสอบคัดเลือก การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นอย่างไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย